

Třídím, tedy jsem

Týden jsme doma **DŮSLEDNĚ TŘÍDILI ODPAD**. Po sedmi dnech máme zaplněnou jen třetinu odpadkového koše. Zato krabice s igelitovými sáčky přetéká.

KLÁRA KUBÍČKOVÁ

Ne že bychom u nás doma běžně netřídili odpad. Ale po vánoční nadílce, kdy byly popelnice u domu pod záplavou odpadků sorva vidět, jsem se rozhodla, že podrobím rodinu ekologickému experimentu: budeme týden třdit maximálně důsledně, abychom zjistili, co všechno se dá dál zpracovat – a zda se můžeme obejít bez produkce směšného odpadu, tedy toho, který končí ve spalovně.

Úplně to nejde. Ale ta hromada v odpadkovém koši se dá při troše snahy dost výrazně zmenšit.

První den

Vydávám se na nákup do obchodu, kde se prodávají nebalené suroviny, hlavně luštěniny, semínka a ořechy. V Brně vím jen o Bráně ke zdraví. Z velkých dávkovačů si každý může „napustit“ přesně tolik, kolik potřebuje, do papírových pytlíků. Beru si vločky, do dalšího červenou čočku a do posledního dýňová semínka – nakonec je ale ještě balím

do igelitového pytlíku, protože sváry toho papírového špičatá semínka nebezpečně propichují. Na igeliťáky pak doma určuji jednu tašku, do které je budeme celý týden povinně házet. Dají se třdit mezi plasty, mě ale zajímá, kolik jich vyprodukuje.

Pro představu: v roce 2010 bylo v Evropské unii použito 95,5 miliardy plastových sáčků, z toho 92 % skončilo hned po prvním použití v odpadkovém koši. Jenomže nekupovat jídlo balené v sáčcích je problém – květák nebo zelí na trhu klidně vezmu jen tak do látkové nákupní tašky, ale co brambory nebo hrozny? Na ty první si беру jeden z papírových sáčků z Brány ke zdraví a brambory na trhu kupodivu udrží (a prodávač nemá problém mi je do něj dát, ani se netváří moc překvapeně), hrozny

ale беру do klasického igeliťáku, aby z nich něco vůbec zbylo.

Druhý den

Už včera mi došlo, jak moc mi ve třídění odpadů pomáhá kompost na zahrádce. Denně jsme schopni vynesť na hromadu k žlžalám plný hrnce slupek, skořápek a pytlíků od čaje nebo čajových bylinek. „Bioodpad je klíčový. Je stejně těžký jako všechny papír, plasty, sklo a kovy z komunálního odpadu, tvoří tedy asi třetinu hmotnosti všech komunálních odpadů. Takže domácí kompostování může výrazně snížit produkci odpadů,“ říká mi později Ivo Kropáček, odborník na recyklaci z Hnutí Duha, s nímž rodinný experiment konzultuji. Jediný drobný zádrhel: teď v zimě nejde žítalám práce od ruky tak rychle, jako když je teplo.

Lidé versus odpadky

Každý člověk Evropské unie vyprodukoval statisticky v roce 2013 přesně 481 kg odpadu. Z toho průměrně jen 43 % bylo recyklováno nebo kompostováno. Rozdíl mezi státy Unie jsou velké: nejmenší odpadů (pod 300 kg na hlavu) produkuje Rumunsko, Estonsko a Polsko, zhruba 300 kg na hlavu pak Slováci, Češi a Litevci.

Nejvíce odpadu „vyrobí“ Danové – 747 kg na hlavu. Kolem 600 kg produkuje Německo, Irsko, Rakousko nebo Francie. Rozdíly jsou také v míře, v jaké domácnosti recyklují a kompostují: **nejlépe si vedou lidé v Německu** (65 % odpadu), Slovinsku (61 %), Rakousku (59 %) a Belgii (55 %). My jsme na tom hůř – dokážeme recyklovat pouze 30 % odpadu.

je naše domácnost plástů, za týden to nakonec budou dvě plně igelitové tašky sešlapaného plastového smetí. Přitom třeba vůbec nekupujeme vodu v plastu – tak kde se tu vzaly ty tři prázdné půl-litrové flašky? Za dvě si můžu sama, jeden den jsem zapoměla nejmladšímu synovi sbalit pití do jesli, podruhé jsem prostě dostala žízeň ve městě. Své udělají kelímky od jogurtů, jsou tu tři lahve od biomléka, dvě krabice od džusů a několik vaniček od pomazánkového másla.

Čtvrtý den

Lámeme si hlavu s polystyrenovým platickem, na kterém byly zabalené plátkové sýry. Píšeme dotaz ekologům: „Patří do plastů,“ zní odpověď.

Recyklovat polystyren (i ten z obalů od mobilů, z krabic od elektroniky) je důležité, v přírodě se totiž rozpadá snad ze všech materiálů nejdéle – až desítky tisíc let, podle některých propočtů se sám dokonce vůbec nerozpadne.

Pátý den

Zradily nás pomeranče! Na kompost kůra z chemicky ošetřených citrusů nepatří, takže mandarinkové a pomerančové slupky zničily poloprázdno v našem odpadkovém koši.

Až zpětně se od ekologů dozvídám, že když těch citrusových slupek není zrovna 10 kg na jednodnu, na kompost s přivřenými očima mohou. Žížaly přýta trocha chemie nezabije.

Šestý den

Jsem trochu bezradná z hliníkových víček od jogurtů, umýváme je a skládáme do krabice, k nim házíme i alobal, ve kterém nosí děti do školy svačiny, a lesklé obaly od čokolády. Za týden jich bude překvapivě hodně, tedy na objem. Zvažet se nedají, na naší kuchyňské váze je nejmenší jednotkou 10 gramů – a to nemají určitě. Může to být tak 5 gramů?

Pátráme: „Odhaduje se, že jeden člověk ročně vyprodukuje

1,2 kg hliníkového odpadu. Pokud bychom si chtěli toto množství představit v prostoru, pak to znamená krychli o hraně 16 metrů. Přitom i student střední školy ví, jak je získávání hliníku z bauxitové rudy ohromně energeticky náročné. Kromě toho s sebou nese výroba – jako každá jiná – vypouštění škodlivin do životního prostředí,“ uvádí ekologický institut Veronica.

Došli jsme k asi nejpodstatnějšímu zjištění našeho třídícího týdne – to, co v naší rodině vypadá jako zanedbatelná hromádka, vypadá stejně v každé další české domácnosti – a v součtu je to pořádná hromádka.

Sedmý den

Počítám igelitové sáčky, které jsme dávali stranou. Kdysi jsem někde četla, že právě sáčky jsou smrtící hlavně pro vodní ptáky a ryby, moře plasty doslova přetéká – někteří živočiškové sice snědění igelitáku přežijí, mají pak ale problémy s trávením. My jsme jich ve 4 lidech za 7 dní nasbírali přesně 50 – a to jsem se hlídala, abych je nikdy nebrala v obchodě zbytečně.

Úplně nechápu, kde jsme k nim přišli, musela jsem jich přinést 7 denně! Když je pak probírám, zjišťuji, že dobrá třetina z nich má na sobě nálepek z váhy v supermarketu. Mandarinky, jablka, brambory, rajčata, kiwi, banány. Ty nejzachovalější sáčky skládám, že si je vezmu přistě na nákup s sebou. Tak jak jsem se naučila nosit vždycky látkovou nákupní tašku, naučím se i tohle.

Synové se mi trochu smějí, že to přeháním. Ale vzpomenu si na hliníkovou krychli o hraně 16 metrů. A tak je to se vším. To, co u vás doma vypadá jako zanedbatelná troška, kterou nemá smysl recyklovat, je v souhrnu všech domácností časovaná bomba.

Mimochodem – náš odpadkový koš je po týdnu plný zhruba z jedné třetiny. A nesmrdí. Což je přijemný bonus.

klara.kubickova@mfdnes.cz

Lavina plastu. Jen sáčku z tohoto materiálu je v Evropské unii použito přes 95 miliard ročně.

Jenomže většina obyvatel Česka nemá zahrádku! Řešení tu je, chce to jen trochu úsilí – řada obcí nabízí hnědé kontejnery na bioodpad, stačí si o ně říct. Často je dobré kompostovat komunitně, tedy domluvit se na využívání kompostéru s celou ulicí nebo jedním panelákem. S bioodpadem úzce souvisí i nešvar naší domácnosti, o kterém vím, během našeho experimentálního týdne ovšem díky mému sousedství na všechno, co (a kam) vyhodíme, nabývá strážidelných rozměrů – plýtváme jídlem. Prostě nedojídáme, často koupíme něco, co nestihneme zpracovat nebo sníst.

Načej zjišťuji, že v tom nejsme zdaleka sami. Podle Evropské komise vyhodí supermarkety až 50 % zboží prostě proto, že ho nestihnou prodat, než mu projde záruční doba. Podle studie zveřejněné komisí dosahuje roční produkce potravinového odpadu v členských státech Unie zhruba 89 milionů tun, což představuje 179 kg na obyvatele. Mezi zeměmi jsou rozdíly, u nás to dělá 170 kg ročně.

Vyškrabávám do hrnce, se kterým posílám děti na kompost, týden starou rýži. Tohle musíme omezit! A propos – patří vůbec vařená rýže na kompost? S přivřenými očima, dozvídám se od ekologů: „V malém množství vařené potraviny na kompost mohou, nicméně zvyšuje se riziko příchodu hlodavců, takže je lepší nakrmit například slepice,“ radí expert Kropáček.

Třetí den

Nejmladší syn si na nákupu vybere přibináček a starší synové pak přemítají, kam s obalem. Nakonec googluji – obal se recyklovat nedá. „Není to ani papír, ani plast,“ potvrzuje Kropáček.

Náš odpadkový koš je teď vzorně poloprázdny – za tři dny je v něm jen tuba od pasty, několik hodně špinavých igelitů („Ale ty by šly určitě umýt a usušit a vytřít,“ argumentuje nejstarší syn) a pár posmrkaných papírových kapesníků. Plus ten obal od přibináčku.

Zato koše na tříděný odpad přetékají – nejvíce asi vyproduku-